

PROGRAMA DE COMPETÈNCIA PSICOSOCIAL

Justificació

Un individu amb mancances en les seves habilitats socials bàsiques té més probabilitats de patir problemes emocionals i dificultats en les seves relacions socials.

La intervenció a l'àrea de la competència psicossocial sorgeix com a resposta a les mancances detectades en la població adolescent i jove dels centres de JJ i com a proposta d'intervenció organitzada i sistematitzada per millorar els aspectes relacionats amb el desenvolupament de les competències personals.

Per a cada menor o jove serà possible focalitzar la intervenció en una àrea segons les necessitats detectades i les prioritats establertes.

Millorar la competència psicossocial i la resiliència mitjançant la millora de les àrees següents:

Habilitats socials i interpersonals: competències que afavoreixen un comportament social afectiu. Habilitats per al maneig emocional: competències útils per a la gestió positiva de les emocions. Autocontrol conductual i emocional. Habilitats cognitives: destreses adients per fer front situacions vitals conscientment i raonadament. Desenvolupament de valors prosocials.

Objectiu general

- Promocionar la competència psicosocial i la resiliència dels menors i joves internats als centres educatius de justícia juvenil, per proporcionar un model d'adaptació prosocial.

Objectius específics i continguts

Objectius específics

- Conèixer i relacionar la interacció pensament-emoció-conducta
- Desenvolupar el pensament lateral
- Adquirir estratègies per reconèixer i controlar les emocions
- Millorar les habilitats socials bàsiques i l'assertivitat
- Adquirir estratègies per reconèixer i resoldre problemes de manera eficaç i adaptativa
- Reconèixer posicions pròpies i alternatives al desenvolupament de valors i l'empatia

Continguts

- L'assertivitat: resposta passiva, agressiva i assertiva
- L'empatia
- Habilitats de comunicació
- Els sentiments
- Identificació de les emocions pròpies i alienes
- Relació entre sentiments i respostes
- Pensament-emoció-conducta: control de les emocions
- La tècnica de resolució de problemes
- Els objectius i les alternatives
- La presa de decisions
- La planificació
- El valor de les conseqüències
- Antecedents, conducta i conseqüències
- El pensament crític
- Els valors: dilemes morals

Destinatariis i criteris d'alta i baixa

Destinatariis

- Tots els menors i joves del centre.

Criteris d'alta

- Segons el PTI i per acord de l'equip multidisciplinari en el moment que s'iniciï la intervenció d'aquest programa (individual i/o grupal).

Criteris de baixa

- Per finalització de la intervenció del programa (individual i/o grupal).
- Per desinternament del menor o jove del centre.

Metodologia

En funció de les necessitats detectades per a cada menor o jove i de la temporalitat, la intervenció pot ser:

- **Individual:** a través de sessions tutorial·s programades o intervencions psicològiques dirigides a aquests àmbits. És necessari la formulació d'un **pla de treball individual** en competència psicosocial.

La intervenció i seguiment individual es farà tot i que el menor o jove estigui fent també la intervenció grupal.

- **Grupal:** a través d'activitats programades, regulades i inserides al conjunt d'activitats del centre (activitat *mòdul bàsic de competència psicosocial* o *mòdul específic de permisos*).

Durada i periodicitat

- Per a la **intervenció individual**, la durada en el temps està en funció de les necessitats del menor o jove. Mínim d'intervenció setmanal, 1 hora.
- Per a la **intervenció grupal**, mínim 2 hores setmanals d'activitat.

Responsables

- Tutor i/o psicòleg responsable d'implementar l'estratègia individual
- Educador i/o psicòleg responsable de l'activitat grupal
- Coordinador del programa
- Subdirector del centre

Avaluació bàsica

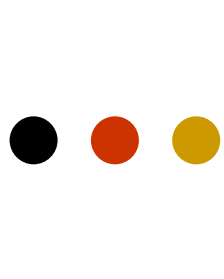
- Per a la **intervenció individual**, d'acord amb el desenvolupament i l'assoliment dels objectius marcats en el Pla d'intervenció individual en competència psicosocial (regulat ja al PTI). Pot ser d'utilitat el qüestionari d'avaluació de competències psicosocials pròpies que es passa abans d'iniciar el programa i un cop acabat (test-retest) així com el full de valoració dels menors o joves que el programa inclou per a cada sessió.
- Per a les **activitats grupals**: assistència, puntualitat, participació, relacions interpersonals, actituds, interès, millores observades, etc.

Sistema motivacional

La puntuació està en funció de la metodologia emprada per al desenvolupament del programa.

- En cas que sigui una intervenció individual, puntuarà en el sistema motivacional de **l'àmbit personal**.
- En cas que sigui una activitat grupal, puntuarà en el sistema motivacional de **l'àmbit d'activitats**.

Connexions del programa amb els factors del SAVRY

Factors de risc històrics

- a. *Violència prèvia (S1)*
- b. *Seguiment en el passat / fracàs d'intervencions anteriors (S4)*
- c. *Intents d'autolesió o de suïcidi anteriors (S5)*

Factors de risc socials i contextuals

- a. *Delinqüència en el grup d'iguals (S11)*
- b. *Rebuig del grup d'iguals (S12)*
- c. *Estrès experimentat i incapacitat per enfrontar dificultats (S13)*

Factors de risc individuals

- a. *Actituds negatives (S17)*
- b. *Assumpció de riscos / impulsivitat (S18)*
- c. *Problemes amb el maneig de l'enuig (S20)*
- d. *Baix nivell d'empatia / remordiment (S21)*
- e. *Baixa col·laboració en les intervencions (S23)*

Factors de protecció: la intervenció en el programa pot ser especialment útil pel factor d'implicació prosocial (P1) i el d'actitud positiva cap a les intervencions i l'autoritat (P4)

Documentació Bibliografia i webgrafia

- **Mòdul bàsic de millora de la competència psicosocial (2007) CEJFE**
- **Mòdul específic de permisos. CE Can Llupià. Juny 2008**
- Alba Robles, José Luís; Burgès Bargués, M; López Latorre, MJ; Alcázar González, M; López Morales, J; Baró i Xipell, B; Chordi Bardaji, F; (2007) CEJFE

Validesa, generalització i seguiment del programa de pensament prosocial

- Burcet i Solé, J; Miquel i Estrada, S. (2004) CEJFE

Disseny curricular del desenvolupament de la competència social en menors infractors (I)